

24.3.2020

ASIA Tilapäinen poikkeaminen Kiikoisjärven ja Mouhijärven säännöstelyluvan lupamääräyksistä, Sastamala

HAKIJA Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

HAKEMUS Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on valtion valvontaviranomaisena 17.3.2020 Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoon toimittamassaan hakemuksessa pyytänyt lupaa poiketa Kiikoisjärven ja Mouhijärven säännöstelyä koskevista luparajoista siten, että maalisi- ja huhtikuussa jätetään tekemättä voimakas vedenkorkeuden lasku eli ns. kevätkuopan muodostaminen.

HANKKEEN KUVAUS

Lupamääräykset, joista poikkeamista haetaan

Kiikoisjärven, Mouhijärven sekä Koura-, Kirkko- ja Koivuniemenjärven nykyinen säännöstely perustuu Länsi-Suomen vesioikeuden 27.4.1963 antamaan ja Länsi-Suomen ympäristölupaviraston 21.2.2002 muuttamaan päätökseen. Lupamääräysten mukaiset säännöstelyn ylä- ja alarajat ovat seuraavat:

Kiikoisjärven

pvm	säännöstelyn yläraja N43 +m	säännöstelyn alaraja N43 +m
01.01.	59,60	59,20
01.03.	59,60	59,20
01.04.	59,20	
15.04.		58,60
01.05.	59,20	58,60
15.05.	59,30	
01.06.	59,60	59,20
01.08.	59,60	
01.09.	59,50	
01.10.	59,50	
10.11.	59,60	
31.12.	59,60	59,20

Mouhijärvässä

pvm	säännöstelyn yläraja N43 +m	säännöstelyn alaraja N43 +m
01.01.	64,90	64,45
01.02.		64,45
01.03.	64,90	
01.04.	64,45	63,70
20.04.	64,45	63,70
15.05.	64,90	
10.06.		64,45
01.08.	64,90	
01.09.	64,80	
01.10.	64,80	
01.11.	64,90	
31.12.	64,90	64,45

Koura-, Kirkko- ja Koivuniemenjärvissä vedenkorkeudet määräytyvät Mouhijärvässä toimeenpantavan säännöstelyn mukaisesti, kuitenkin niin, että Kourajärven padolla vedenkorkeus Kourajärvässä on estettävä alentumasta korkeuden N43 + 64,70 m alapuolelle muulloin kuin maaliskuussa, huhti- ja syyskuussa. Maalis- ja huhtikuussa Kourajärven alaraja on N43 + 64,50 m ja syyskuussa N43 + 64,60 m. Milloin vedenkorkeus saavuttaa edellä mainitut säännöstelyn ylärajat, on padot pidettävä kokonaan auki, kuitenkin niin, ettei Kiikoisjärvestä saa juoksuttaa Jaaranjokeen lumen sulamis- tai kevättulvan aikana 25 m³/s suurempaa virtaamaa eikä muuna aikana 20 m³/s suurempaa virtaamaa ja ettei Mouhijärvestä saa juoksuttaa Kiikoisjokeen lumen sulamis- tai kevättulvan aikana 20 m³/s suurempaa virtaamaa eikä muuna aikana 16 m³/s suurempaa virtaamaa. Mouhijärven säännöstelyn yläraja saadaan ylittää myös silloin, kun Kiikoisjärvestä juoksutetaan suurempaa virtaamaa kuin 20 m³/s ja ylärajan ylittäminen on vesistön kokonaistilanteen ja kokonaishaittojen minimoimisen kannalta perusteltua.

Kiikoisjärvässä saa vedenkorkeus alittaa säännöstelyn alarajan silloin, kun juoksutus on pienempi kuin 1 m³/s eikä edeltäneen 60 vuorokautta käsittäneen ajanjakson keskivirtaama ole ollut mainittua arvoa suurempi. Poikkeuksellisen vesi- ja lumitilanteen aikana voidaan Kiikoisjärven alaraja tulvan välttämiseksi alittaa maaliskuussa enintään tasolle N43 + 58,40 m.

Juoksutuksen Kiikoisjärvestä ja Mouhijärvestä on aina oltava vähintään 300 l/s ja Kourajärvestä vähintään 200 l/s. Juoksutus saa olla tätä pienempi, jos vedenkorkeus järvissä alittaa säännöstelyn alarajan. Juoksutus on muutoin pyrittävä hoitamaan siten, että ylivirtaamia mahdollisuuksien mukaan pienentäen altaisiin varastoidaan vettä tulvakausiin ja alivesikauden virtaamia suurennetaan siten kuin se maatalouden, voimalouden ja vesihuollon kannalta on tarkoituksen mukaista. Juoksutus-

ten muutokset on padolla niin hoidettava, ettei niistä aiheudu haitallista tulva-aaltoa tai suppoutumista. Kourajärven padon hoito on järjestettävä siten, ettei siitä aiheudu haittaa tieliikenteelle."

Lupamääräyksistä poikkeamisen kuvaus

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hakee tilapäistä lupaa poiketa säännöstelyn ylärajasta keväällä 2020 seuraavasti:

Kiikoisjärvi

pvm	Nykyinen yläraja N43 +m	Ehdotus ylärajaksi 2020 N43 +m
14.03	59,43	59,50
01.04.	59,20	59,50
01.05.	59,20	59,50
15.05.	59,30	59,60
01.06.	59,60	59,60

Mouhijärvi

pvm	Nykyinen yläraja N43 +m	Ehdotus ylärajaksi 2020 N43 +m
15.03.	64,70	64,70
01.04.	64,45	64,70
20.04.	64,45	64,70
15.05.	64,90	64,90

Jotta estetään järvien vedenkorkeuksien liiallinen aleneminen tulevana kesänä, esitetään myös lupaa poiketa säännöstelyn alarajasta keväällä 2020 seuraavasti:

Kiikoisjärvi

pvm	Nykyinen alaraja N43 +m	Ehdotus alarajaksi 2020 N43 +m
14.03	59,03	59,10
01.04.	58,79	59,10
01.05.	58,60	59,10
15.05.	58,87	59,20
01.06.	59,20	59,20

Mouhijärvi

pvm	Nykyinen alaraja N43 +m	Ehdotus alarajaksi 2020 N43 +m
15.03.	63,92	64,25
01.04.	63,70	64,25
20.04.	63,70	64,25
15.05.	64,07	64,45

Esitetyn mukaisella säännöstelyrajojen tilapäisellä muutoksella mahdollistetaan järvien täyttyminen tavanomaisille tasoilleen kesään mennessä. Kevään poikkeukselliset säännöstelyrajat mahdollistavat varautumisen

runsaisiin sateisiin vastaavalla tavalla, kuten nykyiset luvan mukaiset kesäajan säännöstelyn ylä- ja alarajat

Koura-, Kirkko- ja Koivuniemenjärven vedenkorkeudet määräytyvät luvan mukaisesti Mouhijärvestä toimeenpantavan säännöstelyn mukaisesti eikä tälle järvikokonaisuudelle esitetä muutoksia.

Poikkeuksen tarve ja perusteet

Kulunut talvi 2019–2020 on ollut Pirkanmaalla märkä ja poikkeuksellisen vähäluminen. Kertyneet lumet ovat sulaneet nopeasti ja vain joillakin suojaisilla alueilla on vähäistä lumikertymää. Tavanomaisena talvena lumen vesiarvon maksimi on Kiikoisjärven valuma-alueella 60–70 mm ja Mouhijärven valuma-alueella 70–80 mm. Lumen vesiarvo alueella onkin noin 50 mm vähäisempi verrattuna pitkäaikaiseen keskimääräiseen arvoon (1961–2017) Kokemäenjoen vesistöalueella.

Helmikuun puoleen väliin mennessä lumen määrä ei ole kasvanut eikä maaliskuulle ole ennustettu merkittäviä sademääriä. Suomen ympäristökeskuksen 27.2.2017 laatiman tiedotteen mukaan järvien vedenkorkeudet Pirkanmaalla ovatkin selvästi ajankohdan keskitasoa alempana. Suomen ympäristökeskuksen arvion mukaan ensi kesänä monen järven vedenkorkeus onkin mahdollisesti jäämässä liian alas kuivan loppusyksyn ja vähälumisen talven jälkeen.

Mikäli Kiikoisjärveä, Mouhijärveä sekä Koura-, Kirkko- ja Koivuniemenjärveä säännöstellään voimassa olevien säännöstelyrajojen mukaisesti, ne uhkaavat näillä näkymin jäädä huomattavan matalalle tasolle kevääksi ja alkukesäksi.

Poikkeamisen vaikutukset

Hakemuksen mukaisella järvien säännöstelyllä keväällä 2020 on positiivisia vaikutuksia Kiikoisjärven, Mouhijärven sekä Koura-, Kirkko- ja Koivuniemenjärven virkistyskäytölle, kala- ja luonnontaloudelle, vesiliikenteelle sekä vesistön ekologiselle tilalle.

Ehdotettava menettely ei aiheuta haittaa vedenottamiselle eikä aiheuta haitallista muutosta jätevesien laimenemisolosuhteisiin. Se ei myöskään lisää alapuolisten uomien syöpymisriskiä tai vaikuta järvien rantarakenteisiin. Alueella ei ole suojelualueita tai uhanalaisia eliöitä, joiden elinolosuhteisiin vedenkorkeudella on merkitystä.

Kuluneen talven vesi- ja lumitilanne on ollut niin poikkeuksellinen, että järvien vedenpinnan laskeminen luvassa esitettyjen rajojen mukaisesti aiheuttaisi merkittävää haittaa järvien virkistyskäytölle, ekologiselle tilalle ja kalastolle, koska todennäköisesti järviä ei saataisi kevätsulannalla tavanomaisiin kesäkorkeuksiin.

HAKEMUKSESTA TIEDOTTAMINEN

Aluehallintovirasto on käsitellyt asian vesilain 18 luvun 4 §:n 3 momentin nojalla kuuluttamatta. Hakija on pyytänyt Pohjois-Savon ELY-keskusta (kalatalousviranomainen Pirkanmaan alueella) toimittamaan lausunnon aluehallintovirastolle hakemuksen käsittelyä varten. Hakija on pyytänyt säännöstelyä käytännössä hoitavilta järjestely-yhtiöiltä (Kiikoisjärven järjestely-yhtiö ja Mouhi-, Koura- Kirkko ja Koivuniemenjärvien järjestely-yhtiö) kannanotot hakemuksen johdosta.

LAUSUNNOT

1) Pohjois-Savon ELY-keskuksen kalatalousviranomainen on todennut lausunnossaan, että esitys säännöstelyn lupaehtojen määräaikaan muuttamiseen on tarkoituksenmukainen ja kalataloudellisesti kannatettava. Poikkeama kevätkuopasta lisää rantavyöhykkeen pinta-alaa ja näin vähentää säännöstelyn haitallisia vaikutuksia kalojen ravinnon-saannille ja lisääntymiselle.

Hakemuksen mukaiset poikkeamat Mouhi- ja Kiikoisjärven säännöstelyn ylä- ja alarajasta keväällä vähentävät säännöstelyn kevätkutuisille kalalajeille aiheutuvaa haittaa. Korkea keväinen vedenpinta ja sen hidas lasku luovat edellytyksiä kevätkutuisien kalalajien, kuten hauen lisääntymisen onnistumiselle, kun matalat rantavedet ovat veden peitossa jäiden lähdön aikaan.

Luvan mukaan Mouhijärvestä juoksutuksen on oltava vähintään 300 l/s, mutta juoksutus voi olla tätä pienempi, jos vedenkorkeus järvestä alittaa säännöstelyn alarajan. Riittävän vesimäärän juoksuttaminen Kiikoisjokeen on tärkeää, vaikka vedenkorkeus olisi Mouhijärvestä poikkeuksellisen alhaalla, koska alueella on mahdollisia taimenen elinalueita.

KANNANOTOT

2) Kiikoisjärven järjestely-yhtiö on todennut, että sillä ei ole hakemukseen huomautettavaa.

3) Mouhi-, Koura, Kirkko- ja Koivuniemenjärvien järjestely-yhtiö on todennut, että sillä ei ole hakemukseen huomautettavaa.

ALUEHALLINTOVIKASTON RATKAISU

Luparatkaisu

Aluehallintovirasto myöntää Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle luvan poiketa Länsi-Suomen vesioikeuden 27.4.1963 antaman ja Länsi-Suomen ympäristölupaviraston 21.2.2002 antamallaan päätöksellä nro 3/2002/2 muuttaman päätöksen nro 43/1963 lupaehdosta 13) koskien Kiikoisjärven, Mouhijärven sekä Koura-, Kirkko- ja Koivuniemenjärven säännöstelyä niin, että säännöstelyn ylä- ja alarajat saavat olla väliaikaisesti 1.6.2020 saakka seuraavat:

Kiikoisjärvi

pvm	yläraja 2020 N43 +m	alaraja 2020 N43 +m
14.03	59,50	59,10
01.04.	59,50	59,10
01.05.	59,50	59,10
15.05.	59,60	59,20
01.06.	59,60	59,20

Mouhijärvi

pvm	yläraja 2020 N43 +m	alaraja 2020 N43 +m
15.03.	64,70	64,25
01.04.	64,70	64,25
20.04.	64,70	64,25
15.05.	64,90	64,45

Tämä päätös on voimassa 1.6.2020 saakka

Luvan saajan on lisäksi noudatettava seuraavia lupamääräyksiä.

Lupamääräykset

- 1) Mouhijärvestä tulee juoksuttaa riittävä virtaama, vaikka vedenpinta olisi säännöstelyn alarajan alapuolella. Riittävän virtaaman määrittämisessä tulee tarvittaessa pyytää ohjeita kalatalousviranomaiselta.
- 2) Kiikoisjärven, Mouhijärven sekä Koura-, Kirkko- ja Koivuniemenjärven vedenpinta on saatettava voimassa olevien lupaehtojen mukaisille tasoille välittömästi, kun perusteet poikkeamiseen liittyville toimenpiteille ovat lakanneet.
- 3) Mikäli olosuhteet ja lumitilanne muuttuvat ja sulamisvesien vaatima varastotilavuus sitä edellyttää, kevätkuoppa tulee kuitenkin toteuttaa suurempana, kuin tässä päätöksessä tarkoitettu poikkeaminen mahdollistaa.
- 4) Poikkeamiseen liittyvistä toimenpiteistä on viipymättä ilmoitettava hankkeen vaikutusalueen laajalevikkisemmissä sanomalehdissä.
- 5) Jos poikkeamisista aiheutuu edunmenetyks, josta luvan saaja on vesilain säännösten mukaisesti vastuussa, eikä asiasta sovita, voidaan edunmenetyksestä vaatia korvausta hakemuksella aluehallintovirastossa.

RATKAISUN PERUSTELUT

Kuluneen talven hyvin poikkeuksellisen lumitilanteen johdosta on tarpeen poiketa järvien voimassa olevien lupapäätösten ylä- ja alarajoja koskevista lupaehtoista väliaikaisesti, jotta järvien vedenpinnat eivät jää

liian alhaiselle tasolle. Alhainen vedenpinnantaso järvillä aiheuttaisi haittaa järvien virkistyskäytölle, ekologiselle tilalle ja kalastolle.

Säännöstelyn lupamääräyksiin sisältyvän kevätkuopan tarkoitus on turvata sulamisvesille riittävä varastotilavuus siten, että ne eivät aiheuta haitallisia vedenkorkeuksia ja siten, että niistä ei aiheudu haitallisia virtaamahuippuja alapuoliseen vesistöön. Vesistömallilaskelmien ja lumen vesiarvojen perusteella voidaan ennalta arvioida, että kevätkuopan tarkoitus toteutuu myös vähäisemmällä varastotilavuudella.

Vedenkorkeuksien ollessa ajankohdan maksimiarvojen alapuolella ja minimiarvojen yläpuolella, ei poikkeamisista ennalta arvioiden aiheudu sanottavia haitallisia vaikutuksia.

Mahdollisten vahinkojen varalta annetaan lupamääräys 5.

Asian kiireellisyys on edellyttänyt hakemuksen käsittelemistä osin noudattamatta, mitä vesilain 11 luvussa säädetään hakemusasioiden käsittelystä.

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Päätöksen yleinen täytäntöönpanokelpoisuus

Tämä päätös saadaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Vesilaki 18 luku 4 § 2 ja 3 momentti

Lausuntoon ja kannanottoihin vastaaminen

Aluehallintovirasto on ottanut asiasta annetut lausunnon ja kannanotot huomioon päätöksestä ilmenevällä tavalla.

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Hakemus on käsitelty maksutta.

Vesilain 18 luvun 12 §:n 1 momentin mukaan maksua ei peritä viranomaisen aloitteesta vireillepannun asian käsittelystä.

LUPAPÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
 Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, kalatalousviranomainen
 Suomen ympäristökeskus
 Sastamalan kaupunki
 Sastamalan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
 Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on ilmoitettava päätöksestä Kiikoisjärven järjestely-yhtiölle sekä Mouhi-, Koura, Kirkko- ja Koivuniemenjärvien järjestely-yhtiölle.

Ilmoittaminen ilmoitustauluilla ja internetissä

Aluehallintovirasto tiedottaa päätöksen antamisesta julkaisemalla kuulutuksen ja päätöksen aluehallintovirastojen verkkosivuilla (www.avi.fi/lupatietopalvelu). Tieto kuulutuksesta julkaistaan Sastamalan kaupungin verkkosivuilla.

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Liite

Valitusosoitus

Asian on ratkaissut ympäristöneuvos Arto Paananen. Asian on esitellyt ympäristöylitarkastaja Leena Erving.

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

VALITUSOSOITUS

LIITE

Valitusviranomainen	Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta . Asian käsittelystä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.												
Valitusaika	Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen tiedoksisaannista sitä määräaikaan lukematta. Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä (7.) päivänä päätöksen julkaisemisajankohdasta. Valitusaika päättyy 30.4.2020.												
Valitusoikeus	Päätöksestä voivat valittaa asianosaiset, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, sijaintikunta ja vaikutusalueen kunnat ja niiden ympäristönsuojeluviranomaiset, sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.												
Valituksen sisältö	Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava - päätös, johon haetaan muutosta - valittajan nimi, kotikunta ja mihin valitusoikeus perustuu - postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (<i>mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle</i>) - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta - mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi - perusteet, joilla muutosta vaaditaan - valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (faxilla tai sähköpostilla)												
Valituksen liitteet	Valituskirjelmään on liitettävä - asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle - mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta												
Valituksen toimittaminen	Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Vaasan hallinto-oikeudelle. Valituksen voi tehdä hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, faxina tai sähköpostilla. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Sähköisesti (faxina tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.												
Vaasan hallinto-oikeuden kirjaamon yhteystiedot	<table><tr><td>käyntiosoite:</td><td>Korsholmanpuistikko 43, 4. krs</td></tr><tr><td>postiosoite:</td><td>PL 204, 65101 Vaasa</td></tr><tr><td>puhelin:</td><td>029 56 42780</td></tr><tr><td>faksi:</td><td>029 56 42760</td></tr><tr><td>sähköposti:</td><td>vaasa.hao@oikeus.fi</td></tr><tr><td>aukioloaika:</td><td>klo 8–16.15</td></tr></table>	käyntiosoite:	Korsholmanpuistikko 43, 4. krs	postiosoite:	PL 204, 65101 Vaasa	puhelin:	029 56 42780	faksi:	029 56 42760	sähköposti:	vaasa.hao@oikeus.fi	aukioloaika:	klo 8–16.15
käyntiosoite:	Korsholmanpuistikko 43, 4. krs												
postiosoite:	PL 204, 65101 Vaasa												
puhelin:	029 56 42780												
faksi:	029 56 42760												
sähköposti:	vaasa.hao@oikeus.fi												
aukioloaika:	klo 8–16.15												
Oikeudenkäyntimaksu	Vaasan hallinto-oikeudessa valituksen käsittelystä perittävä oikeudenkäyntimaksu on 260 euroa. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asiaryhmissä eikä myöskään, mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.												

Tämä asiakirja LSSAVI/4768/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LSSAVI/4768/2020 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Erving Leena 24.03.2020 07:59

Puheenjohtaja Paananen Arto 24.03.2020 09:09